

مقاله پژوهشی

طراحی الگویی برای بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم

رهبری (مَدَنِيَّةُ الْعَالِي)

احد نوروززاده^۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۲۴

چکیده: جهاد تبیین یکی از مهمترین مطالبات رهبر معظم انقلاب اسلامی بوده که بارها و در مقاطع گوناگون برای مقابله با هرگونه انحراف و تحریف در گفتمان و ارزش‌های انقلاب اسلامی به آن تأکید کرده‌اند. در پژوهش حاضر نیز تلاش گردید الگویی برای بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری ایشان و با دو رویکرد کیفی و کمی ترسیم گردد. جامعه آماری در مرحله کیفی که از روش داده‌بنیاد استفاده شده است، ۳۰ نفر از خبرگان فرهنگی و اساتید دانشگاه‌های استان اردبیل که با روش ارجاع زنجیره‌ای (گلوله‌برفی) انتخاب که بعد از اشباع نظری در مصاحبه، فرآیند کدگذاری انجام گرفت. در بخش کمی نیز بر اساس جدول مورگان تعداد ۱۶۹ نفر از مدیران فرهنگی استان مطالعه قرار گرفتند. بعد از فرآیند کدگذاری و بهره‌گیری از نرم‌افزار MaxQDA، مجموعه داده‌ها در ۸۶ کد باز، ۷۷ مفهوم، ۱۵ مقوله و ۶ طبقه (شرایط علی، شرایط مداخله‌گر، شرایط زمینه‌ای، مقوله محوری، راهبردها و پیامدها) دسته‌بندی شدند. بر اساس نتایج پژوهش و خروجی نرم‌افزار Smatr PLS، شاخص‌های شکل‌گیری هویت ایرانی - اسلامی مردم، ساخت‌های صنعتی، همگامی و هم‌تازی و تناسب فرم و محتوا، فضای آزاد و نقد و اصلاح، تبیین برای عموم مردم و همه اقشار و شاخص توسعه صنعتی به عنوان مهمترین شاخص‌های الگوی بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری شناسایی شدند.

واژگان اصلی: جنگ نرم، جهاد تبیین، مقام معظم رهبری.

مقدمه

یکی از مواردی که در اندیشه‌ی امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری دارای اهمیت است، «ضرورت حفظ نظام» است. از این رو، مردم و تمامی آحاد جامعه را با حفظ اصول و پایبندی به آنها، به سمت ایستادگی و صیانت از نظام سیاسی سوق می‌دهند که در اندیشه‌ی امام و مقام معظم رهبری از اوجب واجبات است. در این مسیر، یکی از بهترین اقدامات برای حفظ نظام، شناخت صحیح دشمن است؛ زیرا با دشمن شناسی نه تنها می‌توان از خطرات احتمالی کاست، بلکه می‌توان به مقابله‌ی مدبرانه با تهدیدات پیش‌رو رفت. در عرصه مسائل سیاسی و اجتماعی نیز شناخت دشمن نقش مهم و کلیدی دارد. در این میان بصیرت و آگاهی از حیطه‌های مهم و مورد توجه است (صالحی، ۱۴۰۱: ۶۹). انقلاب اسلامی با آرمان‌های تعریف‌شده‌ای از جمله عدالت، قانون‌گرایی، عزت، جمهوریت، استقلال، اسلامیت و نظایر آن به پیروزی رسید و ساخت ایدئولوژی‌های انقلاب، ایجاد قانون اساسی و نظام‌سازی نیز بر اساس همین آرمان‌ها شکل گرفت. اما در مسیر راه انقلاب اسلامی، چالش زیادی اتفاق افتاده که می‌تواند منجر به تضاد دولت - ملت شود. در همین راستا رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله امام خامنه‌ای (مَدَظَلَهُ الْعَالِی) با مطرح نمودن دو مفهوم اساسی «مطالبه‌گری» و «جهاد تبیین» بین ایدئولوژی‌های انقلاب اسلامی و آرمان‌های آن پیوند زده تا آنچه ایدئولوژی‌های انقلاب اسلامی بر اساس آن استقرار یافته را حفظ کرده و استمرار ببخشد (عباسی شاهکوه و غفاری هشتجین، ۱۴۰۲: ۳۸). وجه اشتراک اکثر مطالعات انجام شده در حوزه انقلاب اسلامی به‌علاوه تأکیدات رهبران و متفکران انقلاب، همگی گویای این واقعیت است که انقلاب اسلامی در درجه اول، یک انقلاب فرهنگی انسانی و اسلامی است. این واقعیت نشان می‌دهد، هرگونه ارزیابی از انقلاب اسلامی، مستلزم بررسی تحولات فرهنگی در طول دهه‌های گذشته می‌باشد. چه مشاهدات میدانی و چه بررسی‌های علمی انجام شده در دوره‌های گوناگون نشان می‌دهد، به رغم دگرگونی‌های عظیم فرهنگی که با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران رخ داده و این دگرگونی‌ها در مقایسه با پیش از پیروزی انقلاب اسلامی کاملاً ملموس است، فاصله وضعیت کشور تا نقاط مطلوب زیاد است، به نحوی که می‌توان گفت درحالی‌که برخی سیاست‌های غلط، نقش‌آفرینی مردم در ساحت‌های مختلف را به شدت کاهش داده است، سرمایه‌گذاری‌های مختلف حاکمیتی و دولتی نیز در طول چهار دهه گذشته، یا ناکافی بوده و یا به دلیل عدم بهره‌مندی از کارآمدی لازم، به نتایج مورد انتظار نرسیده است. در همین راستا یکی از مطالبات مهم رهبر معظم انقلاب تبیین درست مسائل است. مقام معظم رهبری (مَدَظَلَهُ الْعَالِی) در موارد متعددی اساس و بنیان

روش اسلامی و انقلابی را در تبیین و جهاد پیرامون آن دانسته‌اند؛ همانطوری که یکی از مصادیق امر به معروف و نهی از منکر در جامعه نیز همین مسئله تبیین است. رهبر معظم انقلاب همه آحاد جامعه را به این امر دعوت کرده و از همه افراد خواسته‌اند در حوزه مربوط به خود تأثیرگذار بوده و نسبت به شرایط کنونی حاکم بر جامعه و جهان بی تفاوت نباشند. ایشان همچنین در باب جهاد تبیین می‌فرمایند: «دشمن در رأس نقشه‌هایش تبلیغات است؛ به قول خودشان پروپاگاندا است. علاج پروپاگاندا «تبیین» است، تبیین حقیقت از زبان‌های مختلف، از حنجره‌های مختلف، با تعبیرات مختلف، با ابتکارات مختلف؛ جهاد تبیین را جلدی باید گرفت. همه، در حوزه، در دانشگاه، در صداوسیما بالخصوص، در مطبوعات، در هر جایی که شما ایستاده‌اید و یک شعاع پیرامونی‌ای دارید و می‌توانید روی آن اثر بگذارید، باید تبیین انجام بگیرد؛ تبیین درست، تبیین صحیح. بارها گفتم، باز هم می‌گویم. در رأس نقشه‌های دشمن تبلیغ است و علاج آن تبیین حقیقت است» (بیانات حضرت امام خامنه‌ای در دیدار مردم قم، ۱۹/۱۰/۱۴۰۱). از نظر رهبر معظم انقلاب حضرت امام خامنه‌ای (مَدَطَّلُهُ الْعَالِي) وجود جهاد تبیین، مهم‌ترین عرصه جهاد در گفتمان انقلاب اسلامی است؛ چراکه دشمنان انقلاب با هزاران دستگاه خبری و رسانه‌ای به جنگ روانی و جنگ نرم دست‌زده تا با وارونه جلوه نمودن واقعیت‌های انقلاب اسلامی، رابطه مؤمنانه بین مسلمانان جهان را قطع کرده و تفرقه ایجاد نمایند. جنگ نرمی که از نظر رهبر معظم انقلاب مبارزه با این «جنگ نرم» باید «اولویت اصلی کشور» باشد (حاتمی‌فر و همکاران، ۱۴۰۲: ۹۸). کما اینکه گفتمان انقلاب اسلامی با بهره‌گیری از ارزش‌ها و فرهنگ ایرانی، اسلامی و شیعی و برجا گذاشتن آثار فراسرزمینی متعدد در منطقه و جهان از هر لحاظ شرایط حضور در چرخه گفتمانی در سطح جهانی را دارد و نشانه‌های این حضور را امروزه می‌توان در استقبال ملت‌های جهان اسلام و خرده جوامع حاضر در کشورهای غیر اسلامی به خوبی مشاهده کرد (ساجدی و زندی، ۱۴۰۱: ۴۶). به همین دلیل باید با تبیین و روشنگری گفتمان انقلاب اسلامی، حقیقت‌های موجود را برای همگام تبیین کرد. بنابراین در این پژوهش و در راستای مطالبات و دغدغه‌های فرهنگی مقام معظم رهبری (مَدَطَّلُهُ الْعَالِي) در حوزه‌ی جهاد تبیین و با بهره‌گیری از رویکردی آمیخته، الگویی برای بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری ایشان ارائه می‌گردد تا با استفاده از آن، شاخص‌های مؤثر در ایجاد این الگو شناسایی شده، زمینه برای استفاده از رویکردی یکپارچه در باب جهاد تبیین فراهم و تقویت گردد. سؤال اصلی در این پژوهش این است که الگوی بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مَدَطَّلُهُ الْعَالِي) به

چه صورتی می‌باشد؟ همچنین سؤالات فرعی پژوهش عبارتند از:

- ۱) شاخص‌های مؤثر در بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) کدامند؟
- ۲) عوامل مؤثر در بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) کدامند؟
- ۳) شرایط عَمَلِي مؤثر در بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) کدام‌اند؟
- ۴) شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گری که در بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) نقش دارند کدامند؟
- ۵) اقدامات یا راهبردهایی که می‌تواند در بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) مؤثر باشند کدام‌اند؟
- ۶) پیامدها و نتایج بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) چیست؟

۱،۲. مبانی نظری و پیشینه‌شناسی تحقیق

جهاد تبیین گفتمانی است که رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت امام خامنه‌ای (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) در جهت مقابله با جنگ نرم دشمنان انقلاب علیه جمهوری اسلامی ایران مطرح کردند. این گفتمان به معنای واقعی کلمه، بیان درست واقعیت‌های موجود، هدایت اذهان عمومی و پاسخ به سؤالات و ابهاماتی است که توسط دشمنان انقلاب در عرصه‌های مختلف به جامعه اسلامی تریق گردیده و فضای غبارآلودی بر جامعه اسلامی حاکم کرده است (مرادپیری و کاوند، ۱۴۰۱: ۷). جهاد، عرصه‌های گوناگونی دارد و مهم‌ترین عرصه آن جهاد تبیین است. در واقع جهاد تبیین، نوعی مقابله با جریان تحریف دشمنان محسوب می‌گردد و به همین دلیل نیازمند کنشگری اجتماعی اقشار مختلف جامعه می‌باشد (نجم‌آبادی، ۱۴۰۱: ۱۰۳). جهاد تبیین اصطلاحی است که مرکب از دو کلمه «جهاد» و «تبیین» می‌باشد. کلمه جهاد به معنی مشقت و رنج و سختی است و به معنای توان، طاقت است و در اصطلاح دینی، جهاد به معنای بخشش جان است (مرادپیری و کاوند، ۱۴۰۱: ۹). جهاد تبیین حقایق، مفهومی چندبعدی در منظر رهبر انقلاب است. این مفهوم برگرفته از آموزه‌های قرآنی و حدیثی است: «چرا می‌گوییم جهاد، جهاد تبیین؟ این گرفته‌شده است از کلام امیرالمؤمنین (ع):

امیرالمؤمنین در آن وصیت معروف خودشان به حسنین (علیهمالسلام) که خطاب به آنهاست. متها می‌فرمایند «وَمَنْ بَلَغَهُ كِتَابِي»؛ یعنی بنده و شما هم مخاطب این وصیت هستیم - از جمله چیزهایی که می‌فرمایند: «وَاللَّهُ اللَّهُ فِي الْجِهَادِ بِأَمْوَالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ وَ أَسْتَيْتِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» (بیانات حضرت امام خامنه‌ای در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۴۰۰/۱۲/۱۹). از این منظر، تبیین و روشن کردن حقیقت با زبان و کلام خود جهاد است؛ چرا که در امر هدایت‌گری کارکرد دارد. در واقع روشن شدن حقیقت که به معنای جهل زدایی و علم‌افزایی است، مقدمات هدایت انسان به طریق حق را میسر خواهد ساخت. امری که هدف عالی بعثت انبیای الهی و نیز غایت اصلی انقلاب اسلامی وصف می‌شود: «کِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ» (سوره ص، آیه ۲۹). از منظر امام علی علیه‌السلام نیز آنچه از مهم‌ترین وظایف حکمران جامعه اسلامی است، همانا رشد و تعالی و هدایت مردم است که در خطبه‌هایی از نهج‌البلاغه مانند خطبه ۱، ۲، ۲۰، ۲۱، ۲۷، ۲۸، ۳۲، ۴۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۸۳، ۸۶، ۹۹، ۱۰۳، ۱۰۹، ۱۱۱، ۱۳۳، ۱۵۷ قابل مشاهده است. امام خمینی (ره) در شرح حدیث «جنود عقل و جهل» مسئله اصلی از طرح چنین حدیثی از سوی امام صادق علیه‌السلام را مقدمه‌گشایش باب هدایت بر انسان معرفی می‌کند که نشان از اهمیت و غایت‌بودن امر هدایت دارد. در اینجا نیز مراد از جهاد تبیین از سوی رهبر انقلاب، اصل هدایت‌گری است. رهبر انقلاب با به‌عاریت گرفتن مفهوم جهاد تبیین، جوانان و دانشجویان را مأمور بازخوانی اصول و تاریخ انقلاب اسلامی می‌کند؛ چرا که اسلام مبتنی بر تبیین حقیقت است. بر این مبنا اصل تبیین حقیقت مبتنی بر هدایت‌گری است. (عباسی شاهکوه و غفاری هشتجین، ۱۴۰۲: ۴۴).

۱.۳. پیشینه پژوهش

کریمی‌زاده و همکاران (۱۴۰۲) پژوهشی با عنوان شناسایی و اولویت‌بندی الزامات جهاد تبیین در بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۳۸-۱۴۰۰) انجام دادند. بر اساس نتایج این پژوهش ۴۰ مفهوم و سپس ۲۸ مضمون شناختی، شناسایی و در شش سطح سلسله‌مراتبی شامل: سطح اول (اندیشه‌ورزی و دانش پژوهی و دانشجویی مستمر)، سطح دوم (قدرت تحلیل، آگاهی و فهم کلان، خودسازی، نوآوری، مسئله‌شناسی)، سطح سوم (روحیه عمل‌گرایی، عمل صالح، اخلاق‌گرایی، بیان درست، اقدام به‌موقع، صبر در کار، همت و عزم راسخ)، سطح چهارم (بصیرت، ایمان به خداوند، شناخت، قانون‌گرایی، جهت‌گیری مشخص، امیدواری، اولویت‌بندی)، سطح پنجم (اعتماد به وعده الهی، شجاعت، صراحت در بیان حق، نگاه واقع‌بینانه) و سطح ششم (روحیه پایداری، عدم اختلاف‌افکنی،

عدم اعتماد به دشمن) دسته‌بندی شده است. طبق یافته‌های به‌دست‌آمده، سطوح شش‌گانه الزامات جهاد تبیین، اجزاء و محورهای جدانشدنی این عرصه می‌باشند که منجر به تحقق، تداوم و اثربخشی جهاد تبیین می‌شوند. عباسی شاهکوه و غفاری هشتجین (۱۴۰۲) پژوهشی با عنوان نسبت مفهومی «جهاد تبیین حقیقت» و «مطالبه‌گری» در منظومه اندیشگی آیت‌الله خامنه‌ای انجام دادند. بر اساس نتایج حاصل از این پژوهش در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای، جهاد تبیین به معنای مطالبه‌گری، آرمان‌خواهی و پویایی مداوم و مستمر در گفتمان انقلاب اسلامی است. کاوند و محمدی‌مقدم (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان الگوی مفهومی جهاد تبیین از دیدگاه مقام معظم رهبری انجام دادند. یافته‌های آنها نشان داد که جهاد تبیین در شش عرصه فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، دینی و فکر و اندیشه تبلور می‌یابد. همچنین اخلاق‌مداری، دین‌مداری، دانش و آگاهی، انقلابی‌گری، ولایت‌مداری، مدیریت جهادی و عقلانیت، از جمله عوامل زمینه‌ساز جهاد تبیین می‌باشند. کامیابی در جهاد تبیین دستاوردهای همچون دستیابی به تمدن نوین اسلامی، امیدآفرینی، توسعه و پیشرفت، اقتدار و عزت‌مندی، امنیت ملی و بین‌المللی و انسجام و وحدت اسلامی را در پی خواهد داشت. نجم‌آبادی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان الزامات و موانع اخلاقی جهاد تبیین در اندیشه مقام معظم رهبری با تکیه بر نقش روحانیت به این نتیجه رسید که اخلاص، توکل، شجاعت، بصیرت و انصاف، حسن خلق، اتقان در سخن، صدق و راست‌گویی و صبر و استقامت از الزامات اخلاقی جهاد تبیین می‌باشد. مرادپیری و کاوند (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان رسالت‌های راهبردی دانشجویان به‌مثابه قدرت نرم در جهاد تبیین با بهره‌گیری از منویات امام خامنه‌ای (مَدَظِلُّهُ الْعَالِي) به این نتیجه رسیدند که به‌منظور موفقیت در جهاد تبیین الزاماتی از قبیل اخلاق‌مداری، مدیریت و کار جهادی، ولایت‌مداری و تزکیه و خودسازی لازم و ضروری است. همچنین مبتنی بر یافته‌های پژوهش رسالت دانشجویان در پنج مقوله بصیرت‌افزایی، تحول‌خواهی، امیدآفرینی، تحول‌آفرینی و آگاهی و آگاهی بخشی شناسایی و دسته‌بندی گردید. مهربانی و زرگران خوزانی (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان واکاوی جهاد تبیین: پژوهشی مبتنی بر تحلیل مضمون در بیانات مقام معظم رهبری (مَدَظِلُّهُ الْعَالِي) انجام دادند. در این پژوهش، ۱۵ مضمون اصلی و ۶۰ مضمون فرعی شناسایی شد که در چهار دسته: موضوعات هدف تبیین (اعتقادات دینی، فرهنگ و تاریخ ملی اسلامی، ارزش‌های اساسی، الگوهای رفتاری و دستاوردهای ملی)؛ بایسته‌های تبیین (ماهیت دینی، ماهیت اخلاقی قانونی، ماهیت اجرایی رفتاری)؛ راهبردهای تبیین (مخاطب شناسی، استفاده بهینه از ابزار و رسانه، مسئولیت‌پذیری همگان،

آموزش و توسعه) و پیامدهای تبیین (حفظ نظام، مشارکت فعالانه ملت، حل مسئله) دسته‌بندی شده‌اند.

۲. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با هدف ترسیم الگویی برای بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِّلُهُ الْعَالِي) با دو رویکرد کیفی (داده‌بنیاد) و کمی انجام گرفته است. این تحقیق از لحاظ هدف، اکتشافی و از لحاظ نوع، توصیفی است که به روش میدانی اجرا گردید. جامعه آماری در مرحله کیفی ۳۰ نفر از خبرگان فرهنگی و اساتید دانشگاه‌های استان اردبیل که به روش هدفمند (نمونه‌گیری نظری)، با روش ارجاع زنجیره‌ای (روش گلوله‌برفی) انتخاب که بعد از اشیاع نظری در مصاحبه، فرآیند کدگذاری انجام گرفت. در بخش کمی نیز کلیه مدیران فرهنگی استان به تعداد ۲۹۶ نفر که مطابق جدول مورگان تعداد ۱۶۹ نفر به‌عنوان نمونه آماری و بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای مورد مطالعه قرار گرفتند. همچنین گردآوری اطلاعات این پژوهش در مرحله اول، از طریق مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته انجام گردیده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در مرحله دوم نیز پرسشنامه محقق‌ساخته (بازطراحی شده) با پاسخ بسته (طیف لیکرت) بود که بر اساس شاخص‌های الگوی بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِّلُهُ الْعَالِي)؛ مستخرج از مرحله اول تنظیم گردیده است. برای بررسی روایی پرسشنامه‌ی مورد استفاده از روش فورنل و لارکر و پایایی آن از آلفای کرونباخ و سایر شاخص‌ها استفاده شده که نتیجه آن در جدول ۱ و جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۱: بررسی روایی واگرا و همگرایی مؤلفه‌های الگوی بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

ابعاد	AVE	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
توانمندی‌ها	۰/۵۶۳	۰/۶۴۲														
ظرفیت‌ها	۰/۵۳۲	۰/۵۳۸	۰/۵۴۹													
آزادی و مردم‌سالاری	۰/۵۴۲	۰/۵۵۶	۰/۵۶۸	۰/۵۹۳												
آزادی بیان	۰/۵۵۴	۰/۵۶۲	۰/۵۷۳	۰/۵۸۹	۰/۵۹۳											
اقتدار	۰/۵۶۶	۰/۵۷۳	۰/۵۸۰	۰/۵۹۶	۰/۶۰۸	۰/۶۱۱										
فضای اسلامی	۰/۵۷۸	۰/۵۸۸	۰/۵۹۴	۰/۵۹۷	۰/۶۰۱	۰/۶۱۱	۰/۶۱۳									
اعتماد ملی	۰/۶۰۱	۰/۶۰۴	۰/۶۱۵	۰/۶۲۲	۰/۶۳۴	۰/۶۳۹	۰/۶۶۲	۰/۶۶۲								
استقلال فرهنگی	۰/۵۳۷	۰/۵۵۴	۰/۵۶۴	۰/۵۶۸	۰/۵۷۹	۰/۵۸۱	۰/۵۹۴	۰/۵۹۴	۰/۶۰۳							
امید به آینده	۰/۵۴۹	۰/۶۱۳	۰/۶۱۸	۰/۶۲۲	۰/۶۲۹	۰/۶۳۷	۰/۶۴۸	۰/۶۵۲	۰/۶۶۷	۰/۶۸۰						
روایت‌گری	۰/۵۰۱	۰/۵۸۷	۰/۵۹۲	۰/۶۰۰	۰/۶۱۲	۰/۶۲۰	۰/۶۲۴	۰/۶۲۹	۰/۶۳۱	۰/۶۳۹	۰/۶۴۲					
مشارکت	۰/۵۸۶	۰/۵۹۷	۰/۶۰۱	۰/۶۰۲	۰/۶۲۲	۰/۶۲۳	۰/۶۲۷	۰/۶۳۰	۰/۶۳۷	۰/۶۴۲	۰/۶۴۵	۰/۶۵۷	۰/۶۶۰			
تبیین موضوعی	۰/۵۶۸	۰/۵۷۲	۰/۵۷۸	۰/۵۸۳	۰/۵۸۶	۰/۵۹۱	۰/۵۹۳	۰/۶۰۷	۰/۶۱۱	۰/۶۱۹	۰/۶۲۲	۰/۶۲۵	۰/۶۳۷	۰/۶۴۲		
دستاوردهای اخلاقی	۰/۵۵۸	۰/۵۵۹	۰/۵۶۹	۰/۵۷۳	۰/۶۰۰	۰/۶۰۸	۰/۶۲۲	۰/۶۲۷	۰/۶۳۱	۰/۶۳۸	۰/۶۴۵	۰/۶۵۰	۰/۶۵۸	۰/۶۶۸	۰/۶۷۵	
دستاوردهای اقتصادی	۰/۵۴۹	۰/۵۵۷	۰/۵۶۱	۰/۵۶۹	۰/۵۷۸	۰/۵۷۹	۰/۶۰۹	۰/۶۱۸	۰/۶۲۷	۰/۶۳۹	۰/۶۴۵	۰/۶۵۰	۰/۶۵۸	۰/۶۶۸	۰/۶۷۵	۰/۶۸۲
دستاوردهای علمی	۰/۵۶۲	۰/۵۶۹	۰/۵۷۲	۰/۵۷۹	۰/۵۸۲	۰/۵۸۴	۰/۵۹۷	۰/۶۰۰	۰/۶۰۷	۰/۶۱۹	۰/۶۲۵	۰/۶۳۰	۰/۶۳۵	۰/۶۴۰	۰/۶۴۵	۰/۶۵۰

جدول ۲: خلاصه‌ی آمار استنباطی برای متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	تعداد شاخص	میانگین	انحراف معیار	MSV	پایایی ترکیبی (C.R)	آلفای کرونباخ	پایایی همگونی
توانمندی‌ها	۶	۳/۴۵۲	۰/۸۲۵	۰/۲۵۶	۰/۸۴۲	۰/۸۴۲	۰/۸۳۷
ظرفیت‌ها	۴	۳/۷۴۸	۰/۸۴۲	۰/۲۵۳	۰/۸۱۱	۰/۸۴۲	۰/۸۵۳
آزادی و مردم‌سالاری	۶	۳/۴۴۵	۰/۸۸۴	۰/۲۳۹	۰/۸۸۲	۰/۸۹۶	۰/۹۱۶
آزادی بیان	۵	۳/۴۶۸	۰/۸۹۹	۰/۲۳۱	۰/۸۴۲	۰/۸۹۷	۰/۸۵۶
اقتدار	۸	۳/۴۷۹	۰/۷۵۹	۰/۲۸۹	۰/۷۴۹	۰/۸۹۷	۰/۸۲۴
فضای اسلامی	۶	۳/۴۱۹	۰/۸۳۲	۰/۲۱۶	۰/۸۲۲	۰/۸۹۲	۰/۸۶۷
اعتماد ملی	۳	۳/۴۰۱	۰/۸۴۵	۰/۲۰۹	۰/۸۸۸	۰/۹۱۳	۰/۸۹۳
استقلال فرهنگی	۴	۳/۳۸۹	۰/۸۴۹	۰/۲۴۹	۰/۸۹۳	۰/۸۹۳	۰/۸۱۱
امید به آینده	۶	۳/۳۵۹	۰/۷۵۸	۰/۲۴۸	۰/۸۲۲	۰/۹۱۸	۰/۹۲۲
روایت‌گری	۵	۳/۳۳۷	۰/۸۴۶	۰/۳۰۱	۰/۸۴۲	۰/۸۸۶	۰/۹۱۴
مشارکت	۴	۳/۴۰۸	۰/۸۴۲	۰/۲۸۹	۰/۸۴۷	۰/۸۹۹	۰/۸۱۳
تبیین موضوعی	۵	۳/۶۴۸	۰/۸۶۸	۰/۳۰۷	۰/۸۶۲	۰/۸۷۶	۰/۸۵۲
دستاوردهای اخلاقی	۴	۳/۷۹۲	۰/۸۰۱	۰/۲۸۳	۰/۸۵۲	۰/۹۱۵	۰/۸۳۷
دستاوردهای اقتصادی	۴	۳/۵۵۶	۰/۷۶۸	۰/۲۹۴	۰/۸۳۳	۰/۸۸۳	۰/۸۵۷
دستاوردهای علمی	۷	۳/۸۹۷	۰/۷۵۹	۰/۲۴۹	۰/۸۶۹	۰/۹۱۲	۰/۸۷۶

برای تجزیه و تحلیل سؤالات در مرحله اول، کدهای ساختاری به سه روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی، جمع‌آوری و بوسیله‌ی نرم‌افزار MaxQDA مورد بررسی قرار گرفتند و در مرحله دوم نیز برای بررسی برازش مدل به دست آمده از مرحله اول، از روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته (Partial Least Squares) و خودگردان‌سازی (بوت استرایپینگ) یا برش جک- نایف در نرم‌افزار Smart PLS استفاده شده است. در نهایت برای اعتبارسنجی مدل (برازش مناسب مدل ارائه شده) از شاخص‌های برازش $CMIN$ ، P ، DF ، $NPAR$

(Chi Square)، AGFI، GFI، شاخص توکر-لوئیس (TLI)، شاخص بتلر-بونت (CFI، NFI، PNFI، PCFI، RMSEA و CMIN/DF) استفاده شده است.

۳. یافته‌ها و بحث

الف) مرحله کیفی: بعد از انجام مصاحبه با خبرگان که منجر به شناسایی کدهای اولیه شد، این کدها با توجه به شباهت و سخنیت داده‌ها، در چند مقوله دسته‌بندی شدند و در نهایت مقوله‌ها نیز در طبقات ویژه‌ای قرار گرفتند. داده‌ها بعد از تحلیل مستمر و کدگذاری‌های باز، محوری و انتخابی، در قالب ۱۰۴ کد باز، ۷۷ مفهوم، ۱۵ مقوله و ۶ طبقه (شرایط مداخله‌گر، شرایط علی، شرایط محوری، پیامدها، راهبردها و شرایط زمینه‌ای) سازماندهی شدند. در واقع این داده‌ها، معیارهای الگوی بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) را نمایان کرده و کم‌وکاستی‌ها و معایب و عوامل مداخله‌گر و شرایط علی و پیامدهای این الگو را بر اساس معیارهای موجود بیان کردند و الگوی جدیدی برای بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) پدیدار گردید.

۳.۱. کدگذاری باز:

نتایج حاصل از مفهوم‌یابی عبارات و همچنین بررسی داده‌ها در جدول ۳ ارائه شده است. این جدول گزیده‌ای از تمامی اطلاعات و داده‌های اولیه‌ای است که از طریق مصاحبه در پژوهش گردآوری شده و سعی گردیده است از درج کدهای تکراری و یا کدهایی که مفاهیم مشترک بسیار نزدیکی با یکدیگر دارند پرهیز گردد. در طول این فرآیند از مفاهیم و عباراتی که به وسیله خود مصاحبه‌شوندگان مطرح شده استفاده گردیده و در مواردی که امکان این کار وجود نداشته از مفاهیم فنی ادبیات و مرور سوابق و تحقیقات گذشته استفاده شده است.

جدول ۳. فهرست مجموعه کدهای اولیه حاصل از مصاحبه‌ها. بررسی داده‌ها و مفهوم‌یابی عبارات

ردیف	کدهای اولیه	ردیف	کدهای اولیه
۴۴	بیان زمینه تاریخی حصول دستاورد	۱	کدهای اولیه
۴۵	تربیت نسل‌های سرشار از الگوبره	۲	پیشرفت‌های هسته‌ای
۴۶	تزیین امید و نشاط در میان ملت	۳	پیشرفت در زمینه سالارهای بنیادی
۴۷	ایجاد الگوبره‌های جهانی میان جوانان	۴	پیشرفت در زمینه هوانفا
۴۸	همگامی، هم‌تازگی و تناسب فرم و محتوی	۵	اقتدار دفاعی و موشکی
۴۹	احصا سرفصل‌های موضوعی متناسب با حوزه فعالیت	۶	گسترش جامعه دانشگاهی
۵۰	فراخوان و اطلاع‌رسانی حداکثری	۷	پیشرفت در سدسازی و نیروگاه‌سازی
۵۱	تیم و احصا بانک اطلاعاتی از علاقه‌مندان، مستعدان و کلیه سرمایه‌انسانی واجد شرایط جهاد تبیین	۸	ساخت‌های صنعتی
۵۲	بوم‌محوری و هدنگیری منطقه‌ای در جریان روایت و تبیین	۹	سازهای ساختمانی، عمران و مهندسی‌های گوناگون
۵۳	فعالسازی شبکه‌های ارتباطی نهادی و رسانه‌ای بومی	۱۰	طراحی ماشین‌ها و هواپیماها
۵۴	مشارکت طلبی گروه‌های مرجع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی در هر منطقه	۱۱	ایجاد بستر مردم‌سالاری و استقرار مردم‌سالاری برخاسته از دین و معنویت
۵۵	تمرکز بر منابع استنادی داخلی و بین‌المللی به صورت توانان	۱۲	حکومت انتخالی و نظام مردم‌سالار
۵۶	فراوردی مستندات، گزارشات و آمارهای تخصصی به بسته‌های محتوایی برای عموم مردم	۱۳	تبدیل نظام طاقت‌سالار به نظام مردم‌سالار
۵۷	غلبه مستندگرایی بر ارائه گزارش کار یا توصیفات شماری و تبلیغاتی	۱۴	برگزاری انتخابات‌های مختلف
۵۸	تأکید بر بیان دستاوردها	۱۵	نقش دادن به مردم در مدیریت کشور و تعیین مدیران
۵۹	تبیین برای عموم مردم و همه اقتدار	۱۶	دست به دست شدن قدرت اجرایی در بهترین شکل
۶۰	تعبیر رویکرد انتقادی به رویکرد تبیینی	۱۷	فضای آزاد و نقد و اصلاح
۶۱	تناسب تبیین با نیاز جامعه	۱۸	فضای ناظر و مخالفت و اعتراض
۶۲	تبیین در برابر نقشه و هدف دشمن	۱۹	بنیاد کردن مردم و آشنا کردن آنها با حقوق و کره‌مشان
۶۳	احیای معنویت و دین‌اندیشی	۲۰	آزاد کردن استعدادها و باز کردن راه اندیشه
۶۴	گسترش فرهنگ قرآنی	۲۱	یکپارچه کردن ملت
۶۵	تقویت فرهنگ نماز و دعا	۲۲	شکسته شدن هیبت پوشالی ابرقدرت‌ها
۶۶	تقویت فرهنگ شهادت و ایثار	۲۳	پایین کشیده شدن پرچم تسلط ظالمانه و مکتبرانه آمریکا از پام ایران

سیاست ققرزادگی و خدمات رسانی	۶۷	نیجات یافتن کشور از سلطه قدرت‌های مستکبر جهانی	۲۴
بهبود وضعیت معیشتی مردم	۶۸	شکست نظام مارکسیستی	۲۵
افزایش زیرساخت‌های خدماتی	۶۹	اقتدار علمی و دفاعی	۲۶
توسعه صنعتی	۷۰	دفاع مقدس و دلاوری‌های رزمندگان	۲۷
ارتقای سطح علمی جامعه	۷۱	برچسبیه شدن حکومت سلطنتی در هزار و پانصد ساله	۲۸
افزایش نرخ باسوادی	۷۲	درهم شکستن خط کثبی باطل سلطه گر و سلطه پذیر	۲۹
فناوری نانو	۷۳	قرارگرفتن جهت گیری‌های کشور به سمت اسلام و تحقق اسلام	۳۰
فناوری هسته‌ای	۷۴	ترویج معنویت به شکل جوهری، اصولی و ریشه‌ای نه به شکل سر بار و تعارضی	۳۱
فناوری قضایی	۷۵	گسترش روزافزون قرآن و مفاهیم آن در جامعه	۳۲
فناوری سلولهای بنیادی	۷۶	گسترش مراسم نظیر اعتکاف و تبدیل شدن نماز جمعه به سنتی پایدار	۳۳
رشد تعداد دانشگاهها و مدارس	۷۷	گسترش احساس مسئولیت ناشی از نگاه اسلامی به انسان	۳۴
شکست خوردن سیاست‌های بزرگترین قدرت‌های دنیا	۷۸	برافراشتن پرچم معنویت و اخلاق	۳۵
منطق قوی در مسائل جهانی و تبدیل شدن به کارن الهام‌بخش دنیای اسلام	۷۹	استقلال کامل سیاسی	۳۶
گسترش خدمات اجتماعی	۸۰	سربلندی ملت و خروج از فلاکت و توسری خوری	۳۷
آگاهی و بیداری و بصیرت مردم	۸۱	شکل گیری هویت ایرانی - اسلامی مردم	۳۸
گسترش فرهنگ جهاد و شهادت	۸۲	تحول در محتوای کتب و متون درسی	۳۹
پیشرفت زنان در عرصه‌های عالی علمی و فرهنگی و ادبی	۸۳	تحول در حوزه نشر کتب	۴۰
پیشرفت در عرصه تربیت پزشکان متخصص	۸۴	تحول در محتوای مجلات	۴۱
ایجاد زیربنای علمی و عملی و اجرایی و فکری	۸۵	تحول در محتوای صداوسیما	۴۲
آورده شدن معارف و هنر در متن جامعه	۸۶	بیان فاصله وضعیت کنونی تا وضعیت آرمانی	۴۳

۳.۲. کدگذاری محوری و انتخابی:

هدف از این مرحله تعیین ارتباط بین مقوله‌های ایجادشده در مرحله کدگذاری باز است. در این مرحله تمام مقوله‌ها حول یک محور متمرکز می‌شود و شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، پیامدها و راهبردها تشریح می‌شود. همچنین در مرحله کدگذاری گزینشی یا انتخابی، با توجه به نتایج کدگذاری‌های باز و محوری، مقوله‌های اصلی پژوهش انتخاب و به صورتی کاملاً نظام‌مند به یکدیگر مرتبط شد. به بیانی دیگر برای یکپارچه‌سازی و ارائه الگوی بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدظَلَّةُ الْعَالی) بعد از شناسایی کدهای باز و محوری در قالب پارادایمی نظام‌مند و بر اساس نظریه‌سازی داده‌بنیاد، پالایش الگوی طراحی‌شده صورت گرفت. کدگذاری محوری و انتخابی و شناسه هر کُد در ارتباط با الگوی بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدظَلَّةُ الْعَالی) در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴: کدگذاری محوری و انتخابی الگوی بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه

فکری مقام معظم رهبری (مُدظَلَّةُ الْعَالی)

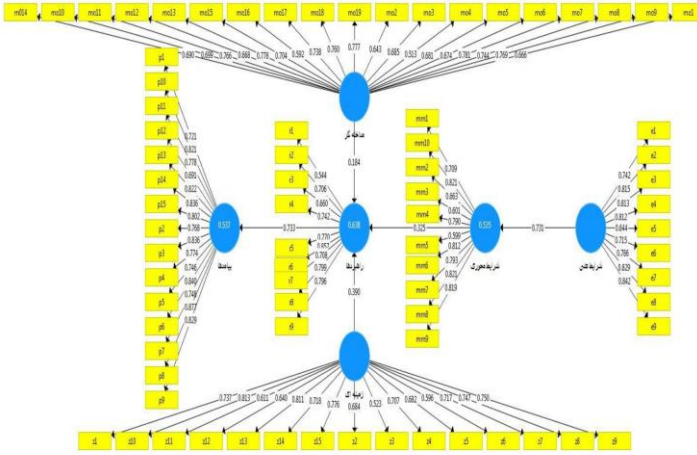
شناسه	مفاهیم حاصل از کدگذاری باز	کدگذاری محوری	کدگذاری انتخابی
Mm1	پیشرفت‌های هسته‌ای	توانمندی‌ها	شرایط محوری
Mm2	پیشرفت درزمینه سلول‌های بنیادی		
Mm3	پیشرفت درزمینه نانو		
Mm4	پیشرفت درزمینه هوافضا		
Mm5	اقتدار دفاعی و موشکی		
Mm6	گسترش جامعه دانشگاهی		
Mm7	پیشرفت در سدسازی و نیروگاه سازی	ظرفیت‌ها	شرایط مداخله‌گر
Mm8	ساخت‌های صنعتی		
Mm9	سازه‌های ساختمانی، عمران و مهندسی‌های گوناگون		
Mm10	طراحی ماشین‌ها و هواپیماها		
Mo1	ایجاد بستر مردم‌سالاری و استقرار مردم‌سالاری برخاسته از دین و معنویت	آزادی و مردم‌سالاری	
Mo2	حکومت انتخابی و نظام مردم سالار		
Mo3	تبدیل نظام طاغوت‌سالار به نظام مردم‌سالار		

شناسه	مفاهیم حاصل از کد گذاری باز	کد گذاری محوری	کد گذاری انتخابی	
Mo4	برگزاری انتخابات‌های مختلف			
Mo5	نقش دادن به مردم در مدیریت کشور و تعیین مدیران			
Mo6	دست به دست شدن قدرت اجرایی در بهترین شکل			
Mo7	فضای آزاد و نقد و اصلاح	آزادی بیان		
Mo8	فضای تذکر و مخالفت و اعتراض			
Mo9	بیدار کردن مردم و آشنا کردن آن‌ها با حقوق و کرامتشان			
Mo10	آزاد کردن استعدادها و بازکردن راه اندیشه			
Mo11	یکپارچه کردن ملت			
Mo12	شکسته شدن هیبت پوشالی ابرقدرت‌ها	اقتدار		
Mo13	پایین کشیده شدن پرچم تسلطِ ظالمانه و متکبرانه آمریکا از بام ایران			
Mo14	نجات یافتن کشور از سلطه قدرت‌های مستکبر جهانی			
Mo15	شکست نظام مارکسیستی			
Mo16	اقتدار علمی و دفاعی			
Mo17	دفاع مقدس و دلاوری‌های رزمندگان			
Mo18	برچیده شدن حکومت سلطنتی دو هزار و پانصد ساله			
Mo19	درهم شکستن خط کشی باطل سلطه گر و سلطه پذیر			
E1	قرارگرفتن جهت گیری‌های کشور به سمت اسلام و تحقق اسلام	فضای اسلامی	شرایط عیّی	
E2	ترویج معنویت به شکل جوهری، اصولی و ریشه‌ای نه به شکل سر بار و تعارفی			
E3	گسترش روزافزون قرآن و مفاهیم آن در جامعه			
E4	گسترش مراسمی نظیر اعتکاف و تبدیل شدن نماز جمعه به سستی پایدار			
E5	گسترش احساس مسئولیت ناشی از نگاه اسلامی به انسان			
E6	برافراشتن پرچم معنویت و اخلاق			

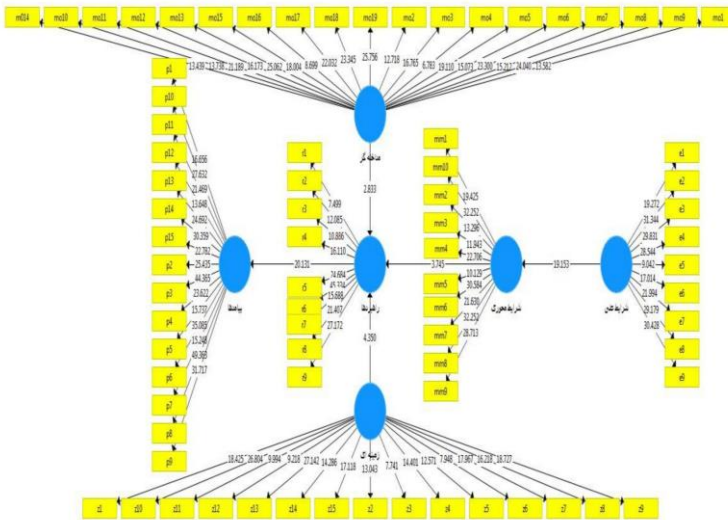
شناسه	مفاهیم حاصل از کد گذاری باز	کد گذاری محوری	کد گذاری انتخابی
E7	استقلال کامل سیاسی	اعتماد ملی	
E8	سربلندی ملت و خروج از فلاکت و توسری خوری		
E9	شکل‌گیری هویت ایرانی - اسلامی مردم		
Z1	تحول در محتوای کتب و متون درسی	استقلال فرهنگی	شرایط زمینه‌ای
Z2	تحول در حوزه نشر کتب		
Z3	تحول در محتوای مجلات		
Z4	تحول در محتوای صداوسیما		
Z5	بیان فاصله وضعیت کنونی تا وضعیت آرمانی	امید به آینده	
Z6	بیان زمینه تاریخی حصول دستاورد		
Z7	تربیت نسل‌های سرشار از انگیزه		
Z8	تزریق امید و نشاط در میان ملت		
Z9	ایجاد انگیزه‌های جهادی میان جوانان		
Z10	همگامی، همترازی و تناسب فرم و محتوی	روایت‌گری	
Z11	احصاء سرفصلهای موضوعی متناسب با حوزه فعالیت		
Z12	فراخوان و اطلاع رسانی حداکثری		
Z13	تهیه و احصا بانک اطلاعاتی از علاقه‌مندان، مستعدان و کلیه سرمایه انسانی واجد شرایط جهاد تبیین		
Z14	بوم محوری و هدفگیری منطقه‌ای در جریان روایت و تبیین		
Z15	فعالسازی شبکه‌های ارتباطی نهادی و رسانه‌ای بومی	مشارکت	
R1	مشارکت طلبی گروه‌های مرجع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی در هر منطقه		
R2	تمرکز بر منابع استنادی داخلی و بین‌المللی به صورت توأمان		
R3	فراوری مستندات، گزارشات و آمارهای تخصصی به بسته‌های محتوایی برای عموم مردم		
R4	غلبه مستندگویی بر ارائه گزارش کار یا توصیفات شعاری و تبلیغاتی		
R5	تأکید بر بیان دستاوردها	تبیین موضوعی	

شناسه	مفاهیم حاصل از کد گذاری باز	کد گذاری محوری	کد گذاری انتخابی
R6	تبیین برای عموم مردم و همه اقشار		
R7	تغییر رویکرد انتقادی به رویکرد تبیینی		
R8	تناسب تبیین با نیاز جامعه		
R9	تبیین در برابر نقشه و هدف دشمن		
P1	احیای معنویت و دین اندیشی	دستاوردهای اخلاقی	پیامدها
P2	گسترش فرهنگ قرآنی		
P3	تقویت فرهنگ نماز و دعا		
P4	تقویت فرهنگ شهادت و ایثار		
P5	سیاست فقرزدایی و خدمات رسانی	دستاوردهای اقتصادی	
P6	بهبود وضعیت معیشتی مردم		
P7	افزایش زیرساختهای خدماتی		
P8	توسعه صنعتی	دستاوردهای علمی	
P9	ارتقای سطح علمی جامعه		
P10	افزایش نرخ باسوادی		
P11	فناوری نانو		
P12	فناوری هسته‌ای		
P13	فناوری فضایی		
P14	فناوری سلولهای بنیادی		
P15	رشد تعداد دانشگاهها و مدارس		

ب) مرحله کمی: مرحله دوم پژوهش به صورت کمی انجام گرفته که برای یافتن میزان تأثیر هر یک از متغیرها و برازش کلی الگوی ارائه شده، از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و از نرم‌افزار Smart PLS استفاده شده است. نتایج این مدل در دو حالت؛ الف) حالت استاندارد با استفاده از تکنیک حداقل مربعات جزئی و ب) حالت معناداری T با استفاده از تکنیک خودگردان‌سازی (بوت استرپینگ) یا برش جک- نایف در شکل‌های ۱ و ۲ ارائه شده است.

شکل ۱: مدل کلی پژوهش با تکنیک حداقل مربعات جزئی

شکل ۲: آماره T مدل کلی پژوهش با تکنیک بوت استرپینگ

با توجه به نتایج بدست آمده از دو شکل ارائه شده، تمامی مسیرهای (اصلی) مربوط به الگوی ارائه شده معنی دار می‌باشند (تمامی مسیرها بیشتر از مقدار بحرانی $\pm 0/16$ است) و مقادیر T Value نیز در بازه بحرانی $\pm 1/962$ قرار نگرفته است. پس تمامی مسیرها معنی دار بوده و مدل ارائه شده پژوهش دارای برازش مطلوب و مناسبی است که خلاصه آن در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵: ضرایب مسیر در دو حالت استاندارد و T Value

مقدار T Value	مقدار استاندارد	ابعاد
۱۹/۱۵۳	۰/۷۳۱	شرایط مقوله محوری → شرایط علی
۳/۷۴۵	۰/۳۲۵	راهبردها → شرایط مقوله محوری
۴/۳۵۰	۰/۳۹۰	راهبردها → شرایط زمینه‌ای
۲/۸۳۳	۰/۱۸۴	راهبردها → شرایط مداخله‌گر
۲۰/۱۳۱	۰/۷۳۳	پیامد → راهبردها

در نهایت در این پژوهش و برای اعتبارسنجی مدل (برازش مناسب مدل ارائه شده) از شاخص‌های برازش NPAR, DF, P, CMIN (Chi Square), AGFI, GFI, شاخص توکر-لوئیس (TLI)، شاخص بنتلر-بونت (NFI)، CFI, PNFI, PCFI, RMSEA و CMIN/DF استفاده شده که نتایج حاصل در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶: شاخص‌های برازش الگوی مفهومی

نوع شاخص برازش	شاخص	مدل اصلی	نتیجه برازش
	NPAR	۴۵۸	برازش مناسب
	DF	۴۶۳۷	برازش مناسب
	P	۰/۰۰۰۰	برازش مناسب
شاخص مطلق	CMIN (Chi Square)	۱۲۸۱۸/۶۷	برازش مناسب
	AGFI (بزرگ‌تر از ۰/۹)	۰/۹۲	برازش مناسب

برازش مناسب	۰/۹۴	GFI (بزرگ‌تر از ۰/۹)	
برازش مناسب	۰/۹۳	TLI (بزرگ‌تر از ۰/۹)	شاخص تطبیقی یا نسبی
برازش مناسب	۰/۹۳	NFI (بزرگ‌تر از ۰/۹)	
برازش مناسب	۰/۹۴	CFI (بزرگ‌تر از ۰/۹)	
برازش مناسب	۰/۵۶۴	PNFI (بزرگ‌تر از ۰/۵)	
برازش مناسب	۰/۶۱۷	PCFI (بزرگ‌تر از ۰/۵)	شاخص مقتصد
برازش مناسب	۰/۰۰۶	RMSEA (کوچک‌تر از ۰/۰۸)	
برازش مناسب	۲/۷۶۴۴	CMIN/DF (کوچک‌تر از ۵)	
برازش مناسب			

طبق نتایج به دست آمده برای شاخصهای برازش تطبیقی شاخص‌های GFI, NFI, CFI و NFI دارای برازش مناسب هستند. همچنین ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)، نیز ۰/۰۰۶ بدست آمده که کمتر از ۰/۰۸ می‌باشد. بنابراین برازش مدل، مطلوب ارزیابی شده و می‌توان به نتایج حاصل از آن اتکا نمود.

۴. نتیجه‌گیری

در این پژوهش تلاش گردید در چارچوبی یکپارچه، ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ اَلْعَالِی) با رویکردی آمیخته مورد مطالعه قرار گرفته و این روابط در قالب الگویی تبیین گردند. مجموعه داده‌های بدست‌آمده و عوامل دخیل در این الگو، بعد از تحلیل مستمر و کدگذاری‌های باز، محوری و انتخابی، در قالب ۸۶ کد باز، ۷۷ مفهوم، ۱۵ مقوله و ۶ طبقه (مقوله محوری، شرایط مداخله‌گر، شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، راهبردها، پیامدها) سازماندهی شدند. بر همین اساس و مطابق با یافته‌های پژوهش، از بین شاخص‌های مربوط به عوامل علی، شاخص «شکل‌گیری

هویت ایرانی - اسلامی مردم» (e9) به‌عنوان مهمترین و تأثیرگذارترین شاخص با ضریب مسیر ۰/۸۴۲ شناسایی گردید. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های انجام‌گرفته توسط کریمی‌زاده و همکاران (۱۴۰۲) و مهربانی و زرگران خوزانی (۱۴۰۱) همراستا می‌باشد. مطابق با یافته‌های پژوهش مهمترین شاخص مؤلفه‌ی مقوله‌محوری، شاخص «ساخت‌های صنعتی» (mm8) و شاخص «طراحی ماشین‌ها و هواپیماها» (mm10) با ضریب مسیر ۰/۸۲۱ می‌باشد که در تحقیقات مرادپیری و کاوند (۱۴۰۱) نیز به چشم می‌خورد. مهم‌ترین شاخص مقوله‌های زمینه‌ای نیز شاخص «همگامی، همترازی و تناسب فرم و محتوا» (z10) با ضریب مسیر ۰/۸۱۳ شناسایی شد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های کریمی‌زاده و همکاران (۱۴۰۲)، کاوند و محمدی‌مقدم (۱۴۰۱) و عباسی شاهکوه و غفاری هنجین (۱۴۰۲) همسو می‌باشد. مهم‌ترین شاخص مقوله‌های مداخله‌گر نیز شاخص «فضای آزاد و نقد و اصلاح» (mo7) با ضریب مسیر ۰/۷۸۱ شناخته شد. این یافته‌ها نیز با نتایج پژوهش‌های کریمی‌زاده و همکاران (۱۴۰۲) همراستا می‌باشد. مهم‌ترین شاخص مقوله راهبردها نیز شاخص «تبیین برای عموم مردم و همه اقشار» (f6) با ضریب مسیر ۰/۸۵۷ شناسایی گردید. این یافته‌ها با نتایج پژوهش کریمی‌زاده و همکاران (۱۴۰۲) و نجم‌آبادی (۱۴۰۱) همگرا است. در نهایت با توجه به نتایج پژوهش مهمترین شاخص مقوله پیامدها نیز شاخص «توسعه صنعتی» (p8) با ضریب مسیر ۰/۸۷۷ شناسایی گردید. این یافته‌ها با نتایج پژوهش کریمی‌زاده و همکاران (۱۴۰۲) و مهربانی و زرگران خوزانی (۱۴۰۱) در یک راستا قرار می‌گیرد.

در تبیین یافته‌های پژوهش و با توجه به مطالبات و انتظارات رهبر انقلاب در باب جهاد تبیین و تأکیدات مکرر ایشان به‌ضرورت استقلال کامل سیاسی، ضرورت انکارناپذیر تغییر در آرایش رسانه‌ای، نوع و میزان مصرف رسانه‌ای و اهمیت بیشتر شبکه‌های اجتماعی، هرگونه درنگ در نقد خود، استفاده از تجربیات گذشته، درک شرایط رقابتی و تغییر ساختار برای خروج از محاصره‌ی تبلیغاتی در گام اول، اتخاذ و اعمال راهبردهای واقع‌نمایی و بازدارندگی رسانه‌ای در گام دوم و اتخاذ و اجرای استراتژی آفندی رسانه‌ها در گام سوم، تاب‌آوری کشور را در قبال تعرض رسانه‌ای دشمنان کاهش و مردم را با خسارات بیشتری مواجه خواهد کرد. پرواضح است که سربلندی ملت و خروج از فلاکت و توسری خوری، بدون بازسازی انقلابی در حوزه‌ی فرهنگ و رسانه مقدور نیست و پیش‌شرط آن شناختن و آگاه‌شدن از شرایط و

ظرفیت‌های رسانه‌های کشور، درک درست از ضعف‌ها و قوت‌ها و امکانات رسانه‌ای جبهه‌ی رسانه‌ای دشمن و شناساندن و آگاه‌کردن مردم و مسئولان است. همچنین تکیه بر عقلانیت و فناوری (شکل‌گیری هویت ایرانی - اسلامی مردم)، سرمایه‌گذاری در صنایع فرهنگی و فناوری اطلاعات، بالابردن سواد رسانه‌ای، بهره‌گیری حداکثری از نخبگان در رسانه، افزایش توان رسانه‌های مسئول و متعهد در تمامی نقاط دنیا و گسترش فرهنگ اسلامی ایران در سپهر جهان، افزایش تعاملات فرهنگی مطلوب با دیگر فرهنگ‌ها و ادیان، ضرورت توجه رسانه‌های داخلی به آداب و رسوم، سنت‌ها و اسطوره‌ها و خرده فرهنگ‌ها، ارائه‌ی تولیدات فرهنگی مناسب بازار جهانی، ساخت و بازساخت مدام سرمایه‌ی فکری خود در برخورد با تحولات کنونی جهان هم در بازسازی انقلابی ضروری است. بی‌تردید همان‌طور که رهبر انقلاب فرمودند، عرصه‌ی فرهنگ و رسانه «آوردگاه صلاح و فساد و حق و باطل» است و با توجه به نقش دوگانه‌ی (مثبت و منفی) رسانه‌ها در همه‌ی امور، بازسازی و تحول انقلابی و خردمندانه در عرصه‌ی فرهنگ و رسانه، اعتماد و امید مردم را احیاء، نظارت بر کار مسئولان و پاسخ‌گو کردن آن‌ها را اجرا و مشارکت و دل‌گرمی مردم را برای حل مشکلات و مقابله با تحریم‌ها بیشتر خواهد کرد و جلوی بسیاری از فسادها و نابسامانی‌های اقتصادی و اجتماعی از جمله فقر و فساد و تبعیض را خواهد گرفت. آیت الله خامنه‌ای شعارهای انقلاب اسلامی منبعث از مبانی و ارزش‌های اسلامی را فارغ از تاریخ مصرف دانسته‌اند و از نگاه ایشان ارزش‌های انقلاب اسلامی دائمی است. به گواه مستندات تاریخی نقش توده‌های مردم از اصناف، گروه‌ها و طبقات مختلف اجتماعی در پایه ریزی، تداوم و شکوفایی تمدن‌های شناخته شده بشری انکارناپذیر است. در واقع، میزان حضور مردم و بسیج آنها در عرصه‌های مختلف کار و تلاش، از عناصر اصلی و سازنده در شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی به شمار می‌رود و لذا ظهور تمدن نوپا، در ارتباط مستقیم با قدرت بسیجگری فرهنگ زیر بنایی جامعه قرار دارد. آیت الله خامنه‌ای می‌فرمایند: «بسیجی یک فرهنگ است و اگر بخواهیم این فرهنگ را در یک جمله تعریف کنیم، باید بگوییم پیشرو بودن در همه عرصه‌های اساسی زندگی» (بیانات امام خامنه‌ای در دیدار با دانشجویان بسیجی، ۱۳۸۴/۳/۵). برای شکل‌گیری و پایداری تمدن اسلامی شکل گرفته، وجود رکنی چون بسیج لازم و الزامی است. بسیجی که در آن تقوا و ایمان باشد و اعمال صورت گرفته بر اساس ایمان به خدا و تقوای الهی باشد،

برای جامعه در انتظار تمدن ضروری است. قرار است تمدنی در جامعه شکل گیرد که مبانی‌اش اسلامی باشد. چه در تئوری و چه در عمل آنچه قرار است بر جامعه اعمال حاکمیت کند، ارزش‌ها و اصول اسلامی است. بسیج یکی از محورهای گسترش دهنده مبانی ارزشی در جامعه است. به همین دلیل در جامعه‌ای که رویکردش ارزشی است، وجود ارزشی چون بسیج الزامی است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین فرمودند: «آن کشور و جامعه‌ای که مورد نظر اسلام است، باید هم از لحاظ مادی و هم از لحاظ معنوی پیشرو باشد. در چنین جامعه‌ای، معنویت و اخلاق هم باید به قدر حرکت پیشرونده مادی پیشرفت کند. دل‌های مردم با خدا و معنویات آشنا بشود. انس با خدا، انس با عالم معنا، ذکر الهی و توجه به آخرت در یک چنین جامعه‌ای بایستی رایج شود. اینجاست که آن خصوصیت استثنایی جامعه و تمدن اسلامی، خود را نشان می‌دهد: ترکیب و آمیختگی دنیا و آخرت باهم» (بیانات امام خامنه‌ای در دیدار با مردم شاهرود، ۱۳۸۵/۸/۲۰). براساس نتایج حاصل از پژوهش و همچنین در راستای بازشناسی جهاد تبیین بر اساس منظومه فکری مقام معظم رهبری (مُدَّظِلُّهُ الْعَالِي) پیشنهادات زیر نیز مطرح می‌گردد:

- آمادگی در مقابل جنگ نرم، اعتماد ملی در تراز جمهوری اسلامی، نظام تعلیم و تربیت کارآمد، تبادل فرهنگی و احساس مسئولیت همه دستگاه‌های فرهنگی دلیل ظرفیت‌ها است.

- فرهنگ مهم‌تر از اقتصاد، امید به آینده و فرهنگ بستر عمومی حرکت باید مورد توجه قرار گیرد.

- در اولویت قرار دادن عقلانیت و خردگرایی در تمام امور؛
- اهتمام به دانش، علم و پژوهش در تمام امور؛
- عملی کردن مباحث درباره تمدن‌سازی توسط دولت و مسئولان اجرایی کشور؛
- نگاه نقادانه به مسائل در باره حوزه مشارکت به جای نگاه تخریبی؛
- اهتمام اساسی بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و اصول و ارزش‌های نهفته در آن و بازشناسی و واکاوی قوانین نهفته در آن با برگزاری نشست‌های تخصصی و همایش‌های کاربردی.
- جدا کردن محتوای فرهنگی از بدنه حاکمیت، عدم وابستگی فرهنگ با حکومت که با هر تغییری در آن فرهنگ دچار چالش و رکود گردد؛

- توجه به روایت‌گری در برنامه‌های توسعه و الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛
- تلاش برای تقویت حوزه علوم انسانی و علوم اجتماعی در راستای پیشبرد و پیشرفت روایت‌گری کشور؛
- کنترل ابتدال فرهنگی و تهیه خطوط قرمز برای فرهنگی با توجه به مقتضیات.

منابع

۱. قرآن کریم
۲. حسینی‌خامنه‌ای، سیدعلی. (۱۳۸۴/۳/۵) بیانات امام خامنه‌ای در دیدار با دانشجویان بسیجی.
۳. حسینی‌خامنه‌ای، (۱۳۸۵/۸/۲۰). سیدعلی. بیانات امام خامنه‌ای در دیدار با مردم شاهرود.
۴. حسینی‌خامنه‌ای، سیدعلی. (۱۴۰۰/۱۲/۱۹). بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری.
۵. حسینی‌خامنه‌ای، سیدعلی. (۱۴۰۱/۱۰/۱۹). بیانات در دیدار مردم قم.
۶. حاتمی‌فر، ا؛ خیری، ح و شیرخانی، ع. (۱۴۰۲). "ارائه الگوی جامعه شناختی اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در جمهوری اسلامی ایران بین سال‌های ۱۳۹۲-۱۴۰۰". فصلنامه علمی گفتمان سیاسی انقلاب اسلامی، دوره ۲، شماره ۲، ۸۸-۱۱۳.
۷. ساجدی، ا؛ زندی، ع. (۱۴۰۱). "تأثیر ایدئولوژی اسلامی به مثابه قدرت نرم در آینده سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر افق ۱۴۰۴". فصلنامه علمی گفتمان سیاسی انقلاب اسلامی، دوره ۱، شماره ۴، ۴۰-۶۲.
۸. صالحی، ب. (۱۴۰۱). "تبیین مؤلفه‌های مبارزه با فساد و برقراری عدالت با تأکید بر بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در بیانیه گام دوم انقلاب". فصلنامه علمی گفتمان سیاسی انقلاب اسلامی، دوره ۱، شماره ۲، ۶۸-۸۹.
۹. عباسی‌شاهکوه، م؛ غفاری‌هشجین، ز. (۱۴۰۲). "نسبت مفهومی «جهاد تبیین حقیقت» و «مطالبه‌گری» در منظومه اندیشگی آیت‌الله خامنه‌ای". فصلنامه علمی نظریه‌های اجتماعی متفکران مسلمان، دوره ۱۳، شماره ۱، ۳۷-۵۴.

۱۰. کاوند، ندا؛ محمدی مقدم، ی. (۱۴۰۱). "الگوی مفهومی جهاد تبیین از دیدگاه مقام معظم رهبری." *مطالعات راهبردی بسیج*. دوره ۲۵، شماره ۲، ۱۵۳-۱۸۴.
۱۱. کریمی زاده، م؛ محسنی، م و لشکری، ز. (۱۴۰۲). "شناسایی و اولویت بندی الزامات جهاد تبیین در بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۶۸-۱۴۰۰)." *رهیافت های نوین در مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی*، دوره ۳، شماره ۱، ۱۱۱-۱۲۸.
۱۲. مرادپیری، ه؛ کاوند، ن. (۱۴۰۱). "رسالت های راهبردی دانشجویان به مثابه قدرت نرم در جهاد تبیین با بهره گیری از منویات امام خامنه ای (مدظله العالی)." *فصلنامه علمی مطالعات قدرت نرم*، دوره ۱۲، شماره ۴، ۷-۲۷.
۱۳. مهربانی، ق؛ زرگران خوزانی، ف. (۱۴۰۱). "واکاوی جهاد تبیین: پژوهشی مبتنی بر تحلیل مضمون در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی)." *مطالعات مدیریت راهبردی دفاع ملی*، دوره ۶، شماره ۲۴، ۳۸۳-۴۱۴.
۱۴. نجم آبادی، ز. (۱۴۰۱). "الزامات و موانع اخلاقی جهاد تبیین در اندیشه مقام معظم رهبری با تکیه بر نقش روحانیت." *فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات اخلاق کاربردی*، دوره ۱۸، شماره ۴۶، ۱۰۳-۱۲۹.